

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. | Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félre 8 frt. v. 16 korona. | 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 6 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Vidék.

Egyről-másról.

Kőhalom, jun. 28.

Oly rég nem adtam semmi hírt a mi kedves községünkről, hogy még azt találják hinni, hogy vagy elpöpert az árvíz, vagy már meg is haltunk.

Azaz írni — nem is nagyon régen — írtam a Krámer ur viselt dolgairól, hogy azonban azon levelemmel mi történt, a postán tévedt-e el, pártfogás alá vette-e valaki, kinél szíven fektült, hogy azon sorok nélkülsége napvilágot, vagy talán a szerkesztő úr papírkosarában várja a föltámadást — nem tudom.*

Hogy visszatérjek az árvízre, szomorúan kell regisztrálnom, hogy bizony erre felé is óriási károkat okozott. A folytonos esőzés miatt a patakok mindenütt kiáradtak, az Ólt folyó több helyen kilépett medréből, hidakat, malmokat, gazdasági épületeket, több helyen állatokat vitt magával s földeket borított el.

A Kőhalmon keresztül folyó kis patak, mely minden nyáron fenélig kiszárad a jelen nyári folyamán 4—5 ízben hihetetlen nagyságra növekedett, de különösen ma (jun. 28.) annyira kiáradt, hogy a legöregebb emberek is alig emlékeznek rá, hogy ily nagy lett volna.

Az oláh negyed lakosai nem tudnak házaikból kimozdulni, mert a víz közvetlen házaik előtt van; több ház egészen vízben áll s ha az apadás gyorsan be nem áll, komolyabb katasztrófától lehet tartani, mert az arra lakó oláh cigányok agyag és vályogból épült házaik nem lesznek képesek sokáig elment állani a sebesen rohanó árnak. A patak mentén levő összes földek, kertek víz alatt állanak, sőt az úgynevezett „alsó” és „felső” utcákon is foly a víz. Sok gazdának egész évi fáradságos munkája semmivé lett.

És erre a szegény népre rendkívül súlyosan nehezedik ez az újabb csapás, mert a sertes vész is hónapok óta dühög, ami — most szűnő félben van ugyan — szintén temérdek kárt okozott, mert akárhány szegény ember van, kinek 2—3 dinár képezte talán minden vagyonát s az is mind elpusztult.

Ami a társadalmi életet illeti, arról sem sok jót írhatok. Az aranyjézi szép napok itt sem tartottak soká a magyarok között. Amint a milleniumi év elmúlt, a magyarok szép összetartása is szét foszlott. Személyi kérdések nyomultak előtérbe, a közügyet előtte a személyi érdek, az egymás iránti gyűlölet.

A magyar műkedvelő társulat, melynek másfél évi fennállása alatti működéséről e helyen is többször emlékeztünk meg dicsőreleg, csendes szenderbe mélyedt, ki tudja, ki költi majd új életre, mi-e, egy újabb nemzedék, vagy talán az ítélet napi trombitás?

Békülünk össze-vissza, szerteszét, mint Farad bizonyos ivadék. Ma a szász polgársaikkal ülekeztünk, holnap másokkal, követ-

*) Nem kaptuk meg.

Bartha Miklós ügye.

Szeged, június 28.

A „Szegedi Napló”-ja: Kegyelmi folyamodást irnak a budapesti polgárok és azt kéri a királytól, engedje el a Bartha Miklósról kiszabott fogházbüntetést, mert ha megtorlást érdemelt, minden esetben méltó a megkülönböztetésre, hogy rendkívüli módon is megkülönböztessék a szabadságvesztéstől az, aki a szabadságot szolgálja csodálatos erővel, hűvel és lelkesedéssel.

Megkapó jelenség a polgároknak ez a fölbuzdulása egy publicistaért, a ki minden nap kiméletlen, nagy igazságokat ír meg és nem kendőzi azokat sem azért, hogy fölfelé, sem azért, hogy lefelé tessék. Mert Bartha Miklós még a népszerűség kedvéért sem hallgat el egyetlen betűt sem az ő husig metsző érveiből, ha azok akár a közönség ellen, ha a saját közönsége ellen szólnak is, a polgárok ellen, kik most közbelépnek, nehogy pár hónapra elveszítsék a nemzet és a társadalom minden igaz ügyének hűséges szószólóját, a hatalmas újságíró, akire oly nagy szükség van minden nap, mivel minden nap védelemre szorul a nemzetnek és a társadalomnak valamely fontos dolga.

Főlemelő a polgárságnak ez a beavatkozása a sok közül éppen abba a sájtóperbe, melyben súlyos ítélet érte Bartha Miklóst és bizony sokan megirigyelhetik az elítéltet, kinek ügyvédje szegődik önként a valóságos közvélemény, az, a melynek ő egyik leghivatalosabb, leghűségesebb kifejezője. Megtízelt az a tömeges prókátorkodás elő sorban a férfura, kinek becsületes tollát ilyen megbecsülés éri, de megtízelt az általában a sajtó igaz, lelkiismeretes munkásaira, a kik, ha kisebb tehetséggel bár, követői a Bartha iskolájának, hogy a sajtó kötelessége a leplezetlen szókimondás, ha vihar lesz is belőle, mert a viharok mindenkor tisztító ereje van.

Értékes, sokat jelentő bizonyossága marad e szerint a társadalom magasabb kötelességérzetének az a megnyilatkozás, melyet magában foglal a Bartha Miklós ügyében készülő kegyelmi kérvény, akár meg lesz a teljes kedvező eredménye, a mit őszintén óhajt mindenki, akárha nem lenne is meg a várt sikere, a mi kétségtelenül azt bizonyítaná, hogy a kik a ke-

gyelmi kérvényről döntő információt adnak, meg nem tudják és meg nem akarják bocsátani a kéréletlen bírálatot, az igazságot, melyért ép ők oly visszatartó kedvteliséssel törnek be az igazmondó fejét.

Hanem azért csak megmarad az igazság és meg fog maradni a tanulsága annak a tiszteletreméltó mozgalomnak, melyben résztvesznek a főváros polgárai és a melyben részt fognak kérni a független polgárok mindenütt az országban, pártkülönbőség nélkül, mert különbség nélkül tisztelik és becsülik széles e hazában a Bartha Miklós erőteljes magyar írói egyéniségét.

És kétszeres értéke, kétszeres súlya van ennek a tanulságnak most, mikor a képviselőház többsége a sajtószabadság ellen harcol és illetőleg nem is harcol, csak készen áll a szavazásra, szemben azokkal, kik oly elszántan védelmezik a teljes sajtószabadság nagy elvét és hivatottan képviselik ebben az egész magyar társadalmat, mely nem akarja, hogy korlátokat állítsanak a nyilvánosság és teljesen megnyugszik abban, hogy maga az esküdtszék által képviselt társadalom szolgáltatson igazságot azok ellen, kik a sajtó szabadságával visszaélnek.

Nem akarja a társadalom, hogy buta rendszabályozással elriasszák a hírlapíró kötelességének teljesítésétől, mert ezzel nagy érdekek tétetnek kockára, sokkal nagyobbak, semhogy ennek ellenértékét képezhetné az a kétséges megnyugvás, hogy a szakbíró, tulajdonképp bizonyítás nélkül elítélhesse azt, aki a közönség nevében bírálja a közérdek ellenségeit. Megfordítva, éppen azt kívánja és azt követeli a társadalom, hogy mind a két irányban az ő kezére bizzassék a megtorlás és az elismerés az összes sajtóügyekben.

Ez a kívánság is kifejezésre jut voltaképp a kegyelmi folyamodásban, mely a hírlapírói kötelességstudás, bátorság és önzetlenség eredményeiben kimagasló publicista ügyét a társadalom ügyévé teszi. Mem lehet eléggé hangsúlyozni ennek a jelentőségét, mely főleg abban domborodik ki, hogy a közvélemény foglal állást a saját erőteljes szószólója mellett akkor, mikor az maga egy mozdulatot sem tesz az ügyben és nem akarja, nem akarhatja földadni bár egy parányát annak a megalkuvást kizáró egyéni független-

ségnek, melynek magas értékét az érette fölbuzduló társadalom épp mostani akciójában oly fényesen elősmeri.

Az elősmerés kötelessége az, melyet a polgárság teljesít Bartha Miklóssal szemben, aki minden nap szolgálja és lekötelezi ezt a polgárságot és minden nap ugyanezt teszi, amit egyszer viszonzoz most a társadalom, he egész hűvel és impozáns megnyilatkozással jobb igazságot kér annak részére, aki mindenkor a nemzet igazságait védelmezi bátor, erőfeszítő szóval, meggyőzően és meggyőződéssel szerint.

A helyzet.

Budapest, jun. 30.

A képviselőházban ma indul meg a vita a czukorprémiumról szóló törvényjavaslat fölött és a függetlenségi és 48-as függetlenségi párt, mint azt a 16. §. ellen tette, e javaslatot szemben is föl akar használni minden rendelkezésre álló eszközt, hogy a javaslatból törvény ne lehessen. Teszi ezt azzal a buzgósággal és lelkesedéssel, melyet a hazafias kötelesség parancsol egy gazdasági szempontból káros és közjogi tekintetben sérelmes javaslattal szemben. De teszi azért is, hogy egyrészt az eddig elért pozícióját fönntartsa, másrészt azért, mert a pártnak erős reménye, hogy sikerülni fog a Bánffy-kormányt megbuktatni.

Ez az akció, mely elé az egész ország nagy érdeklődéssel és lelkesedéssel tekint, be fogja bizonyítani, hogy az irigységből, kicsonyulásból, rosszakaratból terjesztett hírek, melyek a párt elhatározásának összintességét és komolyságát vonják kétségbe, alaptalan, otromba ráfogások.

Mi csak azt jelenthetjük, még pedig egyedül illetékes forrásból, hogy a függetlenségi és 48-as párt tagjai a legnagyobb lelkesedéssel mennek bele a küzdelembe és elutasítanak maguktól minden megalkuvást.

Katholikus autonomia.

Budapest, jun. 30.

A belvárosi tizenkét pont.

A belvárosi katolikusok értekezletére kiküldött bizottság már elkészítette annak a programnak tervezetét, a mely az értekezlet határozata értelmében megjelöli a katolikus autonomia alapeszméit. A tervezet

Polónyi Géza munkája, a mely nyilván az autonomia ügyében felmerült ellentétes nézetek kiegyenlítését célozza. Ismételtén kifejtette, hogy radikális autonomiáról szó se lehet, mert a kormány art nem ajánlhatná szentesítésre a koronának. Egyedül konzervatív autonomia lehetséges, a mely az egyház hierarchikus szervezetével összhangzásban van. Polónyi Géza javaslata, úgy látszik, kompromisszum a két álláspont között s mindenesetre érdekesnek tartjuk a közlésre a tervezetben kimerítően megokolt alapelveket, a melyeken Polónyi a katolikus autonomia felépíteni szeretné. Ez alapelveket Polónyi a következő tizenkét pontban foglalja össze:

1. A képviselői alapon szervezett önkormányzatot.

2. A 24 éves életkor feltételéhez kötött cselekvő és szenvedő választó-képességet.

3. Az önkormányzatban a világi elemnek az egyházi elem fölött való túlsúlyát.

4. A felekezeteken kívül álló államtól az alapok és alapítványok jogi természetének megállapítását és a katolikus egyház, illetve a magyar katolikusok egyetemének tulajdonát képező vagyonnak rendeltetési céljaira való fordításának biztosításával, az önkormányzat részére leendő kiszolgáltatását.

5. A katolikus egyház által fenntartott alsó- és középsiskoláknak az állam főfelügyeleti jogának épségben tartása mellett — az önkormányzat hatáskörébe való utalását.

6. Az egyház és állam közötti viszonylatban, a felekezetek közt az önkormányzat terén is a teljes egyenjogúságot.

7. Az apostoli magyar király ő felségét megillető legfőbb kegyuri jognak teljes épségben és tisztelgésben tartásával, az önkormányzat szervei által való befolyást a főpapi állások és javadalmak betöltésénél és adományzásánál.

8. A hit és erkölcsi élet terén a vallási törvényei megállapításának és hirdetésének, nemkülönbön az egyházi helyőrkormányzat s az egyházi személyekre vonatkozólag fennálló joghatóságukat — potestas originis et jurisdictionis — továbbra is a paprend hatáskörébe való fenntartását, az ezekkel össze nem függő és ezen keretbe nem tartozó minden egyéb kormányzati teendőknek az önkormányzat hatáskörébe való utalását.

9. A magán kegyuri jognak törvényhozási uton való rendezését és azon gyakorlatnak, mely szerint a katolikus lelkészekdő pápás választásába más felekezetek is befolyhatnak, megszüntetését.

10. Az alapság helyzetének jelentékeny javítását.

11. A felekezeti iskolákban a tanítók helyzetének javítását és jövőjüknek biztosítását.

12. A felekezetek közötti békét és a vallási türelmeséget.

A tervezetet legközelebb összehívandó belvárosi katolikusok nagygyűlése elé terjesztik.

vette, mert lement Olaszországba s beállott közlegénynek a magyar legióba. Ott harcolt 1863-ig az alsz államegységért, míg Aspremonténel Garibaldi seregével őt is el nem fogták. Hat hétig volt fogoly Genovában. Innen kiszabadulván, visszatért hazájába.

A nagyszabedni „Landtag”-on még ez évben megjelent, mint követi írónk: az 1863-iki utolsó erdélyi országgyűlésen pedig mint Felső-Fehérmegye követé vált jelentékeny szerepet. Rá egy év múlva bejutott a magyar képviselőházba és a Tisza Kálmán vezetése alatt álló balközéphez csatlakozott.

Ekkor kötötte Tiszával, mint pártvezérével azt a szoros barátságot, a mely életirányát évtizedekre befolyásolta s a melynek békéből csak akkor szabadulhatott, mikor hazafiai kötelességérzete még a baráti viszony érzelmét is el tudta hallgattatni. Mikor meggyőződött, hogy a régi belközép kurucz vezére lépésről-lépésre tagadja meg egész politikai múltját s folytonos jogteladásaival az egész országot alkotmányos katasztrófa elé állítja: akkor nyíltan szakított a Tisza iskolával, a melyben felnevelkedett és egész odaadással csatlakozott Apponyi gróf zászlójához.

Nagy elhatározás kellett bizonyára ahhoz, hogy meggyőződéséről szakítson ifjúságának emlékeivel, politikai bajtársaival, a kiknek körében növekedett s politikai ellenfeleinek táborába lépjen, a kik ellen élesen harcolt. De gróf Bethlen Gábor egész férfi volt, a ki egyéni hűségát habozás nélkül dobta oda hazafiai kötelességérzetének. Hazaszeretetéért mindent feláldozott. Még barátjait és politikai küzdelmeinek ifjúkorú emlékeit is. Ez jellemzi legjobban az ő vasjellemét és meggyőződésének aczél szívósságát, a melyre valóban ráillik az ósök jellemadata: Frangit sed non flectitur! Megtörök, de meg nem hajlik!

A 70-es évek elején megyei szolgálat-

ba lépett és a régi Felső-Fehérmegyének volt főbírája, a mely állás megfelel a mai alapfő jogkörnek. A megyében mint közigazgatási tisztviselő szervezte az egész vonalon az ellenzéket s Haller Ferenc főispán ellen lezavasztatta a balközépre az egész megyei tisztikart.

Öt év múlva e megye főispánja lett. Beigatása ünnepély volt Erdélyben, a melyen a társadalom minden kiváló tagja részt vett. Rá egy évre, vagyis 1876-ban átment főispánnak Nagy-Küküllőbe.

A megyei élet volt az ő eleme. A fejedelmi vér megmozdult ereiben és soha főispáni méltóságot ott erkölcsi tekintéllyel és külső fényvel még nem reprezentáltak. Sokat tartott magára, de föltétlen igazságszeretete mindenkivel szemben a méltányosságot kereste. Ott a hol jogokat kellett osztani és igazságot kiszolgáltatni, nem ismert sem barátságot, sem összeköttetéseket s még magával szemben is a legszigorubbán járt el.

Erős nemzeti érzése és fajszeretete ragadta csak néha túlszakra. Ez az oka, hogy a szászok, a kik a megye gytlésen többségben voltak, a legélesebben opponáltak ellene. De Bethlen Gábor föltétlen uralkodott a gytléseken, s bár néha meglepetésekkel, de mindig érvényesíteni tudta az állami szempontok mellett a nemzeti érdekeket is.

A szászok fellépésének és paktumának köszönhető, hogy gróf Szapáry Gyula miniszterelnöksége alatt otthaggya bizalmi állását. Nemsokára csatlakozott a nemzeti párthoz s annak rövid idő múlva egyik legtevékenyebb tagja és buzgó alelnöke is lett.

Nagy szerepet játszott Erdély közművelődési és társadalmi életében is. Az erdélyi református egyházkerület főigaznoka és a magyar közművelődési egyesület elnöke volt.

Keresdi és merlészi birtokain mintagazdaságot vezetett és mint szenvedélyes kertész

AZ „ELLENZÉK” TÁRGZÁJA.

1897. július 1.

Gróf Bethlen Gábor.

Irta: Hock János.*

Budapest, jun. 27.

A magyar közélet egyik oszlopok alakja dött ki sorainkból, az erdélyi magyar köznevelődési egyesület elnöke: gróf Bethlen Gábor, tegnap este keresdi birtokán tüdőgyulladásban meghalt.

A leánító gyászírt a mai ülés folyamán vette a nemzeti párt elnöke s megdöbögéssel fogadta pártkülönbőség nélkül az egész törvényhozás. A főrendiháza, a melynek a megboldogult örökös tagja volt, csakhamar kitűzték a gyász jelét a fekete lobogót. A képviselőház folyosóin pedig csoportok képződtek, a hol fájdalmas részvételt emlékeztet meg a közélet egyik vezéralakjáról és a magyar kultúrának egyik fáradhatatlan apostoláról.

A megboldogult az erdélyi arisztokraciának legkiválóbb családjából származott. Nevelésén, izlésénél fogva valódi főúr, a ki rájogó szorotól oszlogott a magyar nemzeti eszmék minden aspirációján s a kit egész életpályán keresztül, minden cselekedetében a legfőbb politikai morál vagyis a közigazgatásért való lelkesedés és hazaszeretet önzetlensége vezérelt.

Családjának multja egyik érdekes fejteztet teszi a magyar történelemnek. Vele kiált a históriai nevezetességű Bethlen-csa-

ládnak az az ága, mely az egykori erdélyi fejedelemséggel legközelebbi vérközösségben állott.

A Bethlen-név a magyar nemzet politikai és vallási küzdelmeitől elválaszthatatlan. A család törzs legkiválóbb sarja az alhunytt grófnak öse és névrokona, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem volt, a kit a kolozsvári országgyűlés a török fennhatóság támogatásával 1613-ban egyhangulag választott meg.

Mikor e merész és vállalkozó fejedelemnek trónja Erdélyben megszilárdult, felhasználta az 1618. eszt felkelést, mely a harmincz éves háborúnak nyitánya volt s a magyarországi protestáns párt élére állott.

Alig egy év múlva már az egész országot hatalmába kerítette és a pozsonyi várat a koronával együtt elfoglalta. Ekkor felvette Magyarország fejedelmének címét is, s a bsztercei országgyűlés II. Ferdinánd detronizálásának kimondása után magyar királyiá választotta.

Politikai tapintatossága ekkor kereste a külföldi összeköttetéseket, hogy az egy csapással megszerzett magyar koronát meg is tarthassa. De szövetségesei cserben hagyták és a csékhe fehérhogyi veresége után lépésről-lépésre vesztette el a hadiszerencse által kikisírt előnyöket. A eszárriak visszafoglalták Pozsonyt és ő kénytelen volt megkötöni a nikolsburgi békét, a melyben az oppelni és ratibori hercezségekről lemondott a magyar királyi ezimről és visszaadta a koronát.

Nyugtalan, tüzes vére azonban csakhamar új kalandokra sarkalta. Megújította támadásait Ferdinánd ellen s először a bécsi békében, később pedig a lösszi egyezségben biztosította a magyar protestanbismus törvényes elismerését és autonómiai kiváltságait.

De ezalatt sem pihent, hanem jól szervezett diplomáciájával folyton kereste az öss-

szeköttetést a többi protestáns német fejedelmek szövetségével, a melynek titkos célja már a lengyel korona megszerzésére irányult. Csak súlyos betegsége akadályozta meg magasra törő céljait s fényes erdélyi udvarában érte váratlanul a halál.

Két neje révén összeköttetésbe és rokonságba lépett a magyarországi hatalmas Károlyi-családdal, mert első neje gróf Károlyi Zsuzsanna volt. Ennek halála után a brandenburgi választó fejedelem nővérét, a dinasztia egyik közeli rokonát, Bradenburgi Katalint tette hitvesévé.

Ilyen családfája és történelmi tradíciója volt az elhunyt Gábor grófnak, s ha valaha a családi leshármazás bélyege és faji tulajdonságok átöröklési törvénye az utódban felismerhető volt, ugy az Bethlen Gábor grófnak a legteljesebb mértékben jelentkezett.

Igazán ráillet a francia közmondás: „Noblesse oblige” mert gondolkodásában, cselekvéseiben, a fajszeretet tüze a legnemesebb egyéni tulajdonságokkal egyesült.

Szenvedélyes vére gyakran kalandos vállalkozásokra ragadta, de soha nemelen indokból semmit sem cselekedett. Rajongó szabadságszeretete vezette őt minden lépésében.

1827-ben született Nagy-Szebenben; fia volt ugyancsak gróf Bethlen Gábornak, a ki Erdélyben több főhivatalt viselt s 1837-ben mint kuriai bíró halt el Budapesten.

Tanulmányait részint Nagy-Szebenben részint Kolozsvárt végezte.

A 48-iki szabadságharcban koránál fogva még részt nem vehetett, de már mint 24 éves ifjú külföldre utazott, a hol megismerkedett Aulitzky lengyel ezredessel és általa a katonai tudományokba bevezetette magát.

E tanulmányainak rögtön hasznát is

kezdetek csak egyben maradtunk: az alantabb állásnak levezetésén.

Legutolsó eseményünk a Kámer ur székese volt. Most már kétségtelen, amit előző és fentebb említett elvesztett levelemben írtam volt.

Ez a hírhedt ur, a ki a magyarok elleni féktelen dühében képtelenebbnél-képtelenebb dolgokat kiabált ránk, a ki pártot alakított a szász nép „magasabb érdekei” megvédésére a legcsufabbul vissza élt a belé helyezett bizalommal; nemcsak azokat csalta meg, a kik „elv-hívei” voltak, de bemocskolta tanítói állását is s elérte az erkölcsi stílyedése ama fokát, a hol az ember elveszti a becsületét.

A szász iskolának a vezetése alatti 7 ik osztályba járó növendékei közül a 12—14 éves leánykák kísérlette meg előcsábítani.

Nyílt előadásán ölegette tanítványait, másokat privát időben, osztályban, lakásain, ahol szeretet tehetette, ölelte, csókolt, ruháit vizsgálta.

Midőn aztán ezen dolgai nyilvánosságra kerültek, egyszerűen itt hagyta az egész falut és csupán lemondását táviratozta meg, valamelyik vasuti állomásról.

Ez ügyben a bűnvádi vizsgálat folyamathoz van, — elég sajnos azonban, a valódi tényállás teljes felderítését még is alig remélhetjük, mert még az érdekelte szülők között is van olyan, a kinek jobban szívén fekszik, hogy Kramer ur ép bérrel meneküljön, — a mi úgy is alig képzelhető, — mint az igazság felderítése.

A magyar áll. iskola vizsgálati e hó 18—19 napján nagy részvétlenség mellett folytak le. A magyar közönség alig tanúsít valami érdeklődést az iskola iránt s legkevésbé sem csodáljuk, ha a tanító elveszti kedvét a sok — ugymondva — kötéssel összefogdosott oláh, cigány gyermekkel való szerződéstől, ha a közönség bár annyira sem méltatja, hogy egy évben egyszer érdeklődésével jutalmazza meg azt a fáradságot, a melyet egész éven át kifejt, mert bizony nem kis munka év végén magyar nyelven vizsgát tétetni oly tanulókkal, a kik nagy része az iskolába lépéskor magyar nyelven bár egy szót sem tud.

A szász Iskola vizsgálati e hó 23—25 napján voltak. Ezeknek ebben a tekintetben is szerencsésebb a helyzetük. Minden egyes vizsgán nagy közönség volt jelen s a vizsgá iránt általános érdeklődés nyilvánult.

Ezzel részletesebben nem kívánunk foglalkozni.

Megfigyestünk csupán az iparos tanoncok oktatásához van. Nem tudjuk okát találni, hogy mi alapon tanítják azokat is német nyelven, mert ott már nem szász papokat, vagy tanítókat, hanem magyar iparosokat, magyar állampolgárokat kell hogy neveljenek.

És a tanulók tulnyomó része nem is szász, hanem román és magyar.

X.

Szamosújvári események.

A Szamos visszatér medrébe, a dinnyések és kukoricások kibújnak a vízből, aszénát elvitték a Szamos zavaros hullámai. Az elemi csapásoknak folytatása a város falai között következik más változatban.

A mult éjelek egyikén az a bizonyos ismeretlen tettes betört egy tanár házába s két arany karperecznek, valamint egy csomó kánelnek, késnek, villának elemelése után odább állt. Lehet, hogy munkája közben vagy után szivarra is gyújtott, mert a károsnak a betörés éjjelén és helyén másfél pár szivarja is eltűnt az asztalról.

A rendőrség ősi szokása szerint nyomozza a tettest, s régi sikereinek megfelelően még a nyomára sem akad. A betörés

miatt nagy volt a riadalom. Mert igaz ugyan, hogy az örmény metropoliban többször lába kelt már hol egy kabátjának, hol egyéb ingó jószágának; de mindez világos nappaltörténet. Az azonban még sem mindennapi dolog itten, hogy egy élénk forgalmu utcában, szinte a fegyintézet tövében betöréses lopást kövessenek el, még pedig éjjel. A riadalomnak van tehát alapja. De magyarázata is van.

A városnak összesen hat szál rendőre van: az egyik betegeskedik, a másik küldönczül, a harmadik házi szolgáló alkalmatosság, s összevéve sem őrzik azt, a mire hivatalva vannak. Éjjel meg épséggel úgy látszik, hogy csak a tolvajok őrkdnek s ügyelnek a polgárookra.

Volnának éjjeli őrei a városnak; de ezek inkább a főteret és környékét őrzik, s azt is addig, míg az utcai élet valamennyire lecsendesedik. Azután ők is alsznak virradatig.

Nem csoda tehát ha holmi ismeretlen tartózkodás és foglalkozásu csavargóknak valószínűsége Elnoradójá. Szamosújvár. Az eltolonoztak félelem nélkül visszatérnek s a városnak napzamos munkát is kapnak, a világ összes verkleisei, csimpolyái itt adnak egymásnak találkozt, épkezláb kéregetők napnap mellett alkalmatlankodnak. A rendőrség természetesen csak a főtéren jár-kelket ismeri. Ami a főtéren kívül vagy a város külső részébe esik, az már neki a „legstétebb Afrika.”

Ha azután vagy egy megkárosított polgárnak eszébe jut jelentést tenni a rendőrségnél, bizonyosan nagy zavarba hozza a tek. főkapitányi hivatal, mert erre már a nyomozás megindítását neki is kell akarnia. Az akarás pedig munka, a rendőrség pedig nem szeret akarni. Sőt — hiszem — szívesen megteritné a kárt, ha volna miből, csak ne kellene félbeszakítania megszokott mindennapi kényelmét.

Ilyen módszer mellett hihetőleg egyszer csak arra ébrednek majd a jó szamosújváriak, hogy rendőrségük a jó rend fentartása végett felügyelet alá került. Eddig úgy látszik csak a tolvajok ügyelnek a rendőrség működésére.

Van a városnak egy nagy üres telke bent a városban. Árok és kerítés védi az utcák felől. Egy pár élelmes sertéskereskedő ezt az üres telket sertéstanyává léptette elő. S erről a telepítésről a rendőrségnek több mint egy hétig még tudomása sem volt, arról sem, hogy a sertések a telket össze-vissza feltarták, pocsolákát teremtették, a telekkel szomszédos ház falát megrongálták s a levegőt az egész környéken bűzhödté, döglettessé tették. Ugyan van-e Magyarországon közegészségügyi törvény?

Vagy csak a szamosújvári rendőrségre nézve nem létezik még?

A Petőfi szobor leleplezése.

Ségesvár, 1897. június 30.

A ségesvári Petőfi-szobor leleplezési ünnepélye a f. év július 31-én mindenestre meg fog tartatni. A meghívók, melyeket még gróf Bethlen Gábor, a végrehajtó bizottság páratlan buzgósága elnöke írt alá, már a legnagyobb részben szétküldettek, részben a napokban fognak elküldetni. A végrehajtó bizottság nagyban dolgozik az ünnep előkészületeivel s július 4-én fogja az elhalt gróf Bethlen Gábor helyett, új elnökét megválasztani, ki az eddigi megállapodások szerint Sándor

László, Nagy-Küküllő vármegye főispánja lesz.

Felhívjuk e helyen is az ünnepélyen részt venni kívánókat, hogy ha elszállásolásban óhajtanak részesülni, s a banketten részt venni kívánnak: ez iránti kívánságukat július 10-ig Balás Imre bizottsági titkárra tudomására juttassák, mivel szállások nem tulságos nagy számban állanak rendelkezésre.

Meghívók inkább csak testületekhez, intézményekhez küldettek, azért ez uton hívjuk fel a hazafias közönséget, s első sorban azon 48-as honvédek, kik Bem apó alatt harcoltak, hogy e kegyeletes és hazafias ünnepen minél nagyobb számban részt vegyenek.

Részvétíratok.

Gróf Bethlen Gábor halála fölötti jegyzőkönyvi részvételt fejezte ki folyó évi június hó 28-án tartott rendkívüli választmányi ülésében a „Maros-Torda vármegyei és Maros-Vásárhely városi Emke választmány” is. Az ülés, mely Kovács Ferenc apát-plébános elnökölte alatt folyt le, jóváhagyó tudomásul vette, hogy a ravatala gyászokszoru helyzetetett és részvétírat helyezését határozta a gyászoló családhoz.

Vas-Rátot, 1897. június 28.

Az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesületnek
Kolozsvárt.

A legnagyobb megdöbbenéssel értesíttem, hogy a t. Egyesület sokéremű és buzgó Elnöke gróf Bethlen Gábor elhalálozott. Ezen veszteséget nemcsak a t. Egyesület érzi, mely a boldogultnak vezetése alatt uttörő munkát végezve oly óriási haladást tett és olyan kiváló sikereket ért el, hanem érzé és fájlalja ezt a nemzeti kulturális törekvések minden lelkesült híve és támogatója is, de fájdalom, különösen én, kit régtől fogva szinte tisztelet és barátság kötelekei fűzték hozzá, egy a közelben, mint azon fontos és nehéz feladatok megoldásában, a melyre a t. egyesülettel rokon Dunántúli közművelődési egyelet elnöke vállalkoztam, a mely minőségben most alig egy éve, hogy szerencsém volt a közművelődési egyesületek kongresszusán néhai gróf Bethlen Gáborral együtt találkozni.

Fogadja a t. Egyesület súlyos vesztesége felett a Dunántúli közművelődési egyelet és a magam nevében is a legmelegebben érzett igaz részvét kifejezését és legyen meggyőződve, hogy a boldogultnak emléke nemcsak az én egyeletem annálisaiban, hanem előttem is felejthetetlen fog maradni.

Széll Kálmán,
a Dunántúli közművelődési egyelet elnöke.

Nincsen ivóvíz.

Kolozsvár, 1897. július 1.

Ez a két szó hangzik egész városszerte, de a városházán úgy látszik nem akarják meghallani, mert semmit sem tesznek, hogy elnémuljon e jogos panasza.

Pedig bizony ezzel a kérdéssel a legkomolyabban s a mi fő, igen sürgősen kéne foglalkozzon a mi bölcs előjáróságunk, mert a mit eddig tett ez irányban, az épen semmi.

Mert az a plakát, melyen a közönséget tudattja, hogy a vízvezeteki viz használatára az egészségre ártalmas, s hogy egész Kolozsvár város területén a vízvizsgálat csak három kútnak a vizét tartja íhatónak, nem eredményezett egyebet, minthogy most a közönség még nagyobb rémülébe esett, mert most már nemcsak mi „Ellenzék” hanem maga a város is kénytelen hivatalos formában tudatni a publikumnak, hogy a vízvezeteki viz élvezete káros hatással van az emberi egészségre.

És daczára e szomorú kijelentésnek, mit tesz a város? Megnevez 3 kútat, melyekből inni nem ártalmas. S ezt is rosszul csinálja, mert azt hirdeti, hogy a 3 kút, melynek víze használható: a Szechenyi téren, a Bánffy-kertben és a kökert-utcában vannak. A két előbbi ismeri mindenki, de hogy az utóbbi a sok kökert-utcai kut közül, melyik? azt talán Salamon tanácsos ur tudja, de a nagyközönség még csak sejtelmével sem bír annak hollétért, mert semmivel sincs jelezve, úgy, hogy a kökert-utcában lakók sem használhatják.

De eltekintve mind ezektől mit gondol a nemes Tanács? az a 3 kut elegendő lesz-e a közönség fogyasztására.

Minden gondolkodás nélkül felelheti, hogy nem.

No hát akkor tessék sürgősen gondoskodni kutakról, mert a beállott meleg napok míg egyfelől megapasztyják a kutak vizeit, másfelől nagyban fokozzák a közönség szomjúságát.

Miután a tapasztalat azt mutatja, hogy a szécsényitéri talajban jó vizet lehet találni első sorban itt kéne egy új kutat létesíteni és pedig egy sokkal nagyobb arányú, mint a jelenlegi. Megjegyezve mindjárt azt, hogy a kut hajtó kerekre legyen berendezve, mert a sok ránczigálás miatt a Szécsényi-téren levő 4 szivattyú közül kettő állandóan renoválás alatt áll.

Egy másik kut vagy a Bánffy-kertben, vagy a körül volna építendő.

Ezeknek kívül minden városrészben probákat kéne tétetni, a viz minőségére nézve s a szerint aztán intézkedni. De mi a legfőbb: a sürgősség legyen az irányadó, mert már is nagyon a körülműkre éget a gyertya.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, július 1.

— Püspöki temetés. Biró Béla apátplébános, dr. Groisz Guszár, Nagy Kálmán, Dorgó Albert, dr. Szamosy János, Szentkirályi Kálmán, Bakk Lajos, Demjén Ágoston, Ferencz József, Boros Lajos, Gergely Albert, dr. Csiky Viktor esti gyors vonattal utaznak Gyulafehérvárra, hogy résztvegyenek az egyházi temetésén.

— Koszoruk. Lőnhart püspök ravatalára Kolozsvárról a következő koszoruk küldetnek:

Kolozsvár sz. kir. város közönsége kegyelelele. Az erd. róm. kath. egyház szerettét főpásztorának.

Szeretett püspökének kegyelelele. A kolozsvári róm. kath. tanstestület.

Mély tisztelet és örök halála jeléül, Dorgó Albert és családja.

Az erdélyi római katolikus státus-főpásztorának és elnökének tisztelete, kegyelelele.

Mély részvétell, Zobácz Ferenc családja.

Egykori szeretett lelki pásztorunknak, a kolozsvári hívek.

— Püspöki átadás. Lőnhart Ferencz püspök elhalálozása következtében a püspök helyettesnek a teendőket átadják, E célból Szentkereszty György báró főispán, Kovács Ferencz apátplébános, Dorgó Albert közjegyző, Páll István egyházi referens s Szentkirályi Kálmán, titkár a helyszínrre kiutaztak. Küldötték a leltározáshoz s a javadalmak átadásához szakértőket vesznek fel.

— Harangozás. Holnap reggel 8 órakor Kolozsvárt meghuzatnak az összes harangok a püspök temetése órájában; d. e. 10 órakor gyász isteni tisztelet lesz a főtéren. k. templomban. A kolozsvári egyház község mai gyűlésen Lőnhart Ferencz egykori lelki pásztorának emlékét kívöleg megörökítette, továbbá koszorút tesz a koporsóra.

— A gorbói vasuti hegy csuszamlás ügyében a forgalom kelyreállítására érdekében most teszik helyszíni tanulmányokat a mérnökök. A vasutat valószínűleg áthelyezik a völgy északi oldalára, a tútrai oldalra. A közönség azt óhajtaná, hogy sürgősen létesítsenek egy szeker utat a mostani megrongált vasuti töltésen a mely a vonatokat omnibusokkal össze kösse.

— A Magyar-Gorbón tul történt földcsuszamlás következtében sokáig meg lesz szakítva a vasuti összeköttetés Kolozsvár és Bánffy-Hunyad között. Nemcsak ezen a helyen, de azon tul is veszélyeztetve van a pályatest. E miatt ott többé vasuti főközlekedés nem lehetséges. Előzőtt 27 ével, midőn a kolozsvári, n.-váradi, vonalat tervelte Kielgauer angol mérnök, ez konstátálta, hogy ez a hely nem alkalmas forgalmi pályának.

Pontos mérések alapján kimutatta, hogy a talaj posványos, ingoványos és csuszamlásoknak lesz kitéve. Megjövendőlte, hogy a pálya gyakran inogni fog, s előbb utóbb össze omlik. Ajánlották, hogy Gyula felé vezessék a vonalat, a hol biztos talajon haladhat. Áme mellett több nagybirtokos befolyására mégis e ponton vezeték el a vonalat. Kielgauer s szakértő társai meg nyugodtak, tudták, hogy az állam úgy is átveszi, mielőtt össze csuszne a pálya. A vasut megnyitása napján 1873 aug. 25-én is szerencsétlenség történt, Szemkőzt jött össze ütdött két vonat. Egy Dietrich nevű mérnök leugrott, Dietrich kolozsvári aranyműves fogát zúzta be, egy kolozsvári főmérnök meghalt, Matskási Antal nagy birtokos súlyos zuzódásokat szenvedett mely miatt lábszával 17 évig állott ki súlyos szenvedéseket.

— Brassai bácsiról. A Budapesti Hir-lap* tegnapi száma Brassai bácsiról egy történetet beszél e a melynek tudunk szerint egy másik variációja a következő:

Brassai bácsiról ugyanis tudva van, hogy mint kiváló polihisztor, nemcsak a matematikához, filozophiához, csillagászatához, nyelvészethez, de a botanikához is kitűnően értett. A virágokat nagyon szerette s a muzeum kertben sok mindenféle növényt ápolgat és tenyésztett, köztük természetesen rózsákat is.

A muzeum kert közhely volt még abban az időben és az egyetemi mindenható.

keresdi parkját országos hírtvé tette. Ez volt az ő gyengesége. A kertjét megnyitotta a nyilvánosságnak és családi kastélyában a magyar társadalom előkelőségei fordultak meg. A stilszerű régi lépcsőház és aranyterem a történelmi csarnoknak egyik látványosságát képezte a mult évi kiállításon.

Idegének iránt nehezen melegegett föl, de a kit egyszer barátságával ajándékozott meg, annak egész szívét odaadta.

Öszinte, szókímélő nyíltság jellemezte. Hogy mily nemek lélek vezette, megmutatta a székei puocs alkalmával, a melynek fűderítésére kormánybiztosként volt kiküldve. Lefoglalta ugyan Héjasfalván a fegyvereket, de előre tudatta a vezetőkkel, hogy minden egyéb nyomot előre semmisítsenek meg, hogy ne lehessen semmi eredménye annak a vizsgálatnak, a melylyel családokat dönthetne, szerencsétlenségbe.

Egyik ére oszlopa dőlt ki benne a magyar közéletnek s mi könnyes szemmel te: szűk föl ravatala millett a kérdést, hogy a nemzeti jogok kidőlt harcosának helyébe ma érdektársadalom léha gondolkodásu nemzedékből fog-e lépni más, a ki az ő helyét oly becsülettel és tisztességgel betölthetné?

A magyar nemzet igazi részvéte kíséri sírjába egyik leghebbe gyermekét!

Szilvia nászutazása.

„A férj és szerető” írójától.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

III.

(Folytatás.)

(6)

— Még nem ment el? Úgy hát jobb volna ha vissza jőne ide, mert azt hiszem, hogy a ház őreg asszonyához is van valami mondani valója, éppen mint a fiatalhoz,

Menj édesem és hozd be, mert te baled nem sok értesítést veszek ki.

— Az anyám állandó vidámsága este védeke kinosan hatottak reám. Egyenesen hozzá mentem, és mind a két kezét megfogva reszkető ajkaimmal megcsókoltam, és elhatároztam, hogy mindent meg mondok neki, miután a reá váró és elkerülhetetlen csapást semmi sem enyhítheti.

— Anyám lelkem, őn nem azért maradt itt, mondan.

Édesem, jöjjön le velem. Karl az ebéd-lőben van, és ottan valaki van vele, valaki, a ki látni mostan meglepetést és fájdalmat fog okozni.

Végre felráztam őt a fenyegető szerencsétlenség érzetére. Minden életszin eltűnt az arcából, szemei a csudálkozástól és rémültlettől tágra nyíltak.

— Valaki? — kérdé. Fil, ne beszélj talányokban! Valaki azt jelenti, hogy —

— Azt édesem, hogy Szilvia van itt! szótlan közbe. Anyám, legyen erős és bátor; Karl azt mondja, hogy Szilviáért annak kell lennünk!

E figyelmeztetést majdnem élesen mondtam, mert az anyám szenvedélyes kiáltása vadul zúgott át a szobán.

— Szilvia! kiáltá bihetetlenül. Filisz, te álmodol! Mi hozná Szilviát Kornwallból ide? Lester is vele van?

— Nincsen, anyám, Szilvia egyedül van — egyedül van és beteg. Jöjjön le hozzá és nézze meg.

Ámbár a bihetetlenség kifejezése még mindig a szemében volt, anyám szó nélkül felállott, és támaszul ajánlott karomat vizsautasítva jött velem abba a szobába, hol a testvérem fektűt.

Az én drága testvérem fel volt ocsudva az ájulásból, és félig ülő helyzetben találtuk, feje a Karl erős karján nyugodott. Ámbár Szilvia nem volt többé olyan mint egy ha-

lott, de most még borzasztóbbnak látszott, mert arca még mindig megtartotta ólom színet és a szemei, ámbár nyitva voltak, éles tekintettel és mereven bámultak maga elibe.

— Szilvia! kiáltá az anyám fájdalom-san, a mint a dlvány mellett a térdre vetette magát, és gyermekének a merev alakját szívéhez szorította. Szilvia — nézz reám — drágám, — szólj hozzám! Mondd meg nekem, hogy ez mit jelent?

De a testvérem sem nem beszélt, sem mozdult, és szemei még mindig azzal a rettentesen merev tekintettel bámultak az ürbe. — Asszonyom, ő nem hallja magát, — mondá Karl szeliden. Nem — maga nem csinál bajt. Problája ötöt bármiképpen tompultságából felházní; de — én nem gondolom, hogy azt tenni még most sikerüljön.

— Szegény anyám megpróbált mindent, és oly szármalmas élnékséggel és remegő erőlyel, mi a kedves, nyugodt teremtés minden napi éltétől teljesen eltűnt.

Szilviának a fejét a keblére vonta, majd nem úgy a hogy akart tehetni, midőn a testvérem kis baba volt; csókolgatta a merev ajkakat, édesen kényeztető gyöngéd szavukat suttogott, miatt könnyei sűrűn hullottak az érzéketlennek látszó hideg arcra.

De mind hiába, mert Szilvia semmire sem látszott figyelni. Egy hulla vagy szobor sem lehetett volna érzéketlenebb; és végre anyám, a teljes kétségbeesés sohajával, felhagyott a reménytelen kísérlettel, és feje a diványra borult.

Karl felemelte, néhány figyelmeztető és tanácsot adó szót mondott, mert sokkal bölösebb és becsületesebb volt, mint, hogy ilyen körülményekben vigasztalni tudott volna. Aztán hozzám fordult, és az ő praktikus modorában arról kezdett beszélni, a mit ezután kellett tenni.

Szegény testvéremnek a haza jövetelét

nem lehetett hosszasanban a cselédek előtt titokban tartani, de volt egy közöttünk a mi öreg Anna dadánk — kinek hallgatagságában teljesen megbizhattunk és öt rögtön felköltötte.

Az öreg Anna bána és csudálkozása annak a leánynak a látására, kit utóljára mint boldogságtól sugárzó menyasszonyt látozt, hasonló volt a miénkhez. De vissza folytatta az érzelmét, és a Karl utasítása alatt rögtön munkához kezdett és segítségére volt.

Szilvia nem sokára a saját szobájában volt, abban a csinos kis fészekben, melyben távolléte alatt minden nap bementem és abban a kis fehér ágyban, mely mellett a legrosszabb feltevések és rettenetes féleleműl gyötörve egész éjjel virasztottam. Mit jelentett ez? Miféle bántalom vagy bánat zavarta meg az én testvéremnek rendesen oly világos és józanul gondolkozó esztét, és tette őtet menedeket keresni a régi otthonába? Randolph Lester érte valami szerencsétlenség, a mi Szilviát enyire megrázta, vagy a fiatal házassok között történt valami, a mi nászutjukat megszakította, és a fiatal feleséget a férje otthonától eltávolította?

E kérdéseket hiába intéztem magamhoz, hiában törtéma fejemet, hogy ezt a kimagyarázhatatlan helyzetet megfejtessem. Szilviától, a ki az éj hosszú órái alatt dermedt fektűt, nem lehetett választ kapni. Halvány hideg ajkait többször megcsókoltam, de azok nem mozdultak meg; kezeit többször vettem a kezem közé, élett próbátam azokba dörzsölni. De minden hasztalan.

Azonban Karl nem hagyta el a házunkat, hogy mily halás voltam segítségért és jelenlétének az erősítő befolyásáért, azt nem tudom szavakkal kifejezni. Három és négy óra között reibeszélt anyámat, kit a hisztérikus zokogás egészen kimerített, hogy fektűdjék le, és ő, a mi nagy megkönnyenyebülésünkre, csak hamar elaludt. Aztán, arra kérte Annát

hogy Szilvia mellett foglalja el az én helyemet, nekem azt mondta, hogy menjek le vele az ebédlőbe, adjak neki egy csésze forró kávét, mit a jó öreg dada előre elkészített.

Tudtam, hogy a frissítő után való gyógyása csak ürügy volt, hogy engem re: szesítsen abban, de azért ellenvetés nélkül követtem.

Tudtam, hogy Szilvia jó kezek között volt és a dolgokat megakartam Kárlal beszélni.

A tiszta agyára és egészsége józan észére volt szűkségem, hogy a Szilvia vizsgáló jövetelének a misztériumát segítsen megfejteni.

De nem engedett beszélni, és kérdéseimre megtadta a választ, míg a csésze nem ki nem ürítettem, és azután engemet meg egy kényelmes karos székbe helyezett, és mint mondá, egy kis szint látott az areomban visszatérni, és megdermedt ujjaimban melegseget érzett.

Ámbár a Szilvia állapota felett való reműlet szinte félőrlűtté tett, gyöngédségnek és gondoskodó figyelműnek ez a nyílvatás édes gyönyörrel töltött el és ezt az öröm érzetet, mely legkésőbb bántalommal oly különösen vegyűlve jött reám, nem tudom visszafojtani. Szinte bűnnek tetszett, hogy ez úgy volt

— Oh, szegény Szilvia! kiáltám szívenként, és a mélyeséges számon hangján. Bizonnal „Chesney Karl” nem tudott engem jobban szeretni, mint a hogy Randolph Lester látott ötöt szeretni. És a Karl iránti érzelmem nem volt teljesebb, mint a Szilviáé Lester iránt. Tehát ez a szerencsétlenség, hogy történhetett?

— Karl, mit csináljunk? Kérném, hol lehetett Randolph? Vele kell magunkat rőtön közlekedésbe tenni.

(Folytatása következik.)

dag jogtalanul nem okkupa!ta el a közönség elől, s így bárki sétálhatott ott tetszése szerint.

Egyszer aztán Brassai bácsi bosszandva vette észre, hogy a rózsáit a sétáló publikum, — különösen a diák-emberek megégette dézsmáják. Kiiratta tehát egy táblára, hogy:

„Minden a szemnek,
Semmi a kéznek!”

A rákövetkező napokon rajta csipett néhány deákot, a kik éppen a rózsák körül állkodtak és a legszebb nyilasokat a szárukkal tépték le. Az öreg tudós rákiáltott a nebulókra!

— Nem látják a feliratot? Semmit sem szabad bántani!

Egy igen böles diák erre azt válaszolta, hogy igenis látják a feliratot, s épen ezért nem a kezükkel, hanem a szájukkal szabad virágot, a mit a felirat sem tilt.

Brassai bácsi teljes életében szigorúan logikus volt és most is respektálta a diák okoskodását. Látszólag tehát elég nyugodtan válaszolt:

— Igaz, igaz! Nem gondoltam arra, hogy itt számok járnak.

Erre a kijelentésre aztán nem lehetett tiposztirozni.

— Ötven évi találkozó. Ezelőtt 50 évvel, 1847-ben 44 ifjú végezte el Kolozsvárt a jogot. Elszéledtek a szélrózsa minden irányában. A következő évben alakult honvéd hadseregben azonban valamennyien találkoztak. A negyvenégyből ma ötven élnek: Borzseky Soma, min. tanácsos Budapest, Kiss József ügyvéd Pécsen, Ménasági Ferencz tanácsos Tordán, Pálffy Ignác telekvényi hivatalnok Kolozsvárt, Nagy Mihály ügyvéd Kolozsvárt, Nagy Sándor gazdasági Zsibó, utóbbi kivételével valamennyien megjelentek Kolozsvárt ma, 50 évi találkozóra. A viszontlátás örömkönyveket csalt a hajadani iskolatársak szemébe. — Megnézték Kolozsvár kulturális intézeteit. Legtöbbet időztek az 1848—49-es orsz. történelmi ereklye muzeumban, ahol nagyon sok régi bajtársuknak arcképét látták viszont. Döbben a Központi Szállodában ebédre gyűltek, a hova meghívott ismerőseiket is. A felköszöntök során a Borzseky Soma felköszöntőjének kiváló értelműt kolozsvárt az, hogy össze foglalta a múltat a jelenel, visszapillantást tett a magyarok küzdelmére. A jubiláló társaság szerdán este utazott el Kolozsvárról.

— A Margarin. Három év óta árulnak Kolozsvárt marha fagyuból gyárilag előállított májaját. Kereskedőnk e bécsi gyártmányt nagyon olcsón kapják s természetes vaj helyett árulják. Az Ellenzék a közönség elől elment, hogy a kereskedők még készen is kötelesek kinttűteni a máj vajon azt, hogy margarin, csak téglány alakban szabad azokat a fogyasztókna eladni és a kereskedésben a többi élelmi szerekkel elkülönítve kötelesek tartani. Bécsben, a ki vét ez ellen a törvény ellen, azt a kereskedőt már első ízben a bíróságra bízárják. A margarinnal, a közönséggel szemben töltött vizsgálásra felhívtuk a hatóság és a kormány figyelmét. Közleményeknek meg volt az eredménye, a mennyiben a földm. minisztériumban tanulmányi tárgyalást tartottak a dolgot s a miniszter 38286. rendeletileg szabályozza a művaj eladás módjait. E rendelet már jun. 10-én életbe lépett, azonban foganatja még nincsen. A kereskedőknek vaj helyett árulja. Sőt tovább mentek. Olcsón eladják százfészesi parasztnaknak, azok kevés természetes vajjal vegyítik és hálálnak vele. Felhívjuk az épen Szászfényváros lakó és ottani nagybirtokos Szabó József földm. gazdasági egyleti elnök figyelmét a programjából kifolyólag kötelesek a vizsgálásnak gátat vetni. Kötelessége a rendőrségünket bevezetni abba, — hogy a miniszteri rendeletnek érvény szerzetessék. Hogy fogalmat adjunk, mily nagy mérvű a margarin fogyasztás, megemlítjük, hogy a kolozsvári közönségnek nagy része ezt árul el, hogy mára margarin kapható. Olyan kevéssé van is, a ki évente 200 mond kétszáz négyezer márgarint árul el sutyomban, igaz raj helyett a kolozsvári piacon. Háziasasszonyainkat figyelmeztetjük, hogy a mint a margarin, hogy igazi vaj helyett máj vajjal árulják ott a kereskedőt. A művaj, az eladójuk, olvadása hasonló a vaselinhoz. Sajátosága az, hogy sok ideig eltart.

— A kolozs-monostori önk. tüzoltó egy-
zet rendez évszázó gyakorlatát f. évi július hó 4-én d. u. 4 órákor tartja meg, melyre érkezőket tisztelettel meghívja a Parancsnok. Program: 1. Redgyakorlat a csapatnévelés. 2. Működőgyakorlat. 3. Tűzfecskeendő szelvény. 4. Észlekedések (egy kötélen, drezdai mód, mentő tölön). 5. szivattyú gyors szerelése, lokalizálás, anyag és emberélet mentése. 6. Dixmenettel a gyakorlati berekesztése.

— Vizsga. Vasárnap tartotta a kolozsvári Maria Valéria* árvaház nyilvános vizsgáját. Jelenlétben polgári iskolai igazgató jelenlétét felügyelő elnököt. A megjelent nagy és kicsi közönség élénk figyelemmel kísérte a vizsgát szép és értelmes feleleteket, melyeket adott, tanulóknak, hogy ez éven a helyes uton, vallásos és hazafias nevelés-

ben részesültek s azelemi tantárgyakban teljes ismeretekre tettek szert. Nagy érdeme van ebben Pálffy Mari tanítónőnek, ki mind a hat osztályban az összes tantárgyakat ritka kitartással és buzgalommal tanította. — Általános megelégedést keltett a növendékek kézi munkája is, a mely külön termet foglalt el, ugymint hímzés, varrás, foldozás, továbbá a háztartás eszközei, ugymint, kenyérsütés, szappan főzés stb. Az érdeklődő jelenlét közönségre jó benyomást tett az, hogy a növendékek a szellemi kiképzetés mellett a gyakorlati háztartás ismereteiben is részesülnek a megfelelő gond fordítatuk arra, hogy konyhakerti teendőben is a szükséges jártasságot jó eleve elsajátítsák. Múltó elismerés illeti Török Bertát, árva anyát, ki nemcsak vezetője, de igaz anyja sok árvának, ki szeretettel és tapintattal neveli, oktatja őket. A hallgatóság között jól esett látni olyan nőket, kik az intézetnek egykor növendéke voltak, mert a társadalomban kellő helyet foglalnak el, egész szeretettel csüngenek még most is azon intézetben, mely őket felnevelte. Bizony-bizony sokszor szorongva adják ki egyesek filléreiket erre a jótékony egyletre, de ha itt lettek volna meggyőződhetek volna arról, hogy az a sok jó lelki tevékeny aszony az összegyűjtött fillérekből hálás és nemes munkát tarentett meg. Egy jelenlét.

— A kolozsvári tornavivoda korszerű berendezésének terve előkészítése most van folyamatban. A terv arra irányul, hogy mind a vívó, mind a torna terem egy a felnőtteknek, valamint az iskolai növendékek testgyakorlatainak kellőképpen megfelelően. Kolozsvár előkelőbb köréből érett koru urak többen jelentkeztek, kik megfelelő berendezés esetén alakítandó tornász csapatokba beállanak s a torna gyakorlatokban szorgalmasan részt fognak venni. Veres Lajos felajánlotta, hogy az „örög urak“ csapatának vezetését teljesíteni fogja. A tervezési előmunkálatok nem sokára az ünnepi és sport-bizottság, valamint az egyet választmánya elé terjesztetik. A korszerű berendezésre újabb adakozni kegyesek voltak: gr. Wass Albert vissza ajánlkozta az 51 sz. 100 ftos részlegét, dr. Wettenstein József orvos, ki az egyet egykori tanárát éveken át önzetlenül, a legnagyobb lelkiismeretességgel kezelte, 10 ftot, dr. Hankó Ödön főorvos Deőről 5 ftot a kegyes adományokért hálás köszönetet mond az ünnepi bizottság.

— Szépirási tanfolyam. A úyári két hónapi szünetet felhasználva a szépirás elsajátítására, Lázár Ödön, magyarország egyik legjelesebb szépirója, kinek már sokan köszönnek jó íráskat, több felől nyilvánított óhaj következtében, a mint néhány főtőri kirakatban látható, július és augusztus hónapokban tanfolyamot hirdet. Beiratkozni lehet a közp. egyetem I. emeletének 7 sz. szobájában.

— A dohány tőzsde ellen emelt panaszaunkra illetékes helyről azt a felvilágosítást vettük, hogy a speciális szivarok közül több fajtat, azért nem árulhat a tőzsde 100 darabonként, mert egyszerűen a kincstár nem ad neki, csak kötegenként.

— Érettségi vizsgák Zilahon. A zilahi ev. ref. főgymnasiumban tegnapelőtt éjtel véget az érettségi vizsgák. Érettségire jelentkezett 20 tanuló, a kik közül eredménnyel letette az érettségit 18. Az érettségien a közoktatásügyi kormányt Erdős János, debreczeni ev. ref. teológiai tanár képviselte.

— Építkezés Zilahon. Zilah városában igen fellendült az építkezési kedv. Most fejezték be az új vásárcsarnok építését. Javában foly továbbá az új városkő építése. Az új épület, melyhez egy nagyborszabású Radout is tartozik, jelentékenyen emelni fogja Zilah külső képének szépségét.

— Jászay Mari és a Mátyás szobor. N.-Váradról írják: Jászay Mary titizetelére vidám társaság gyűlt össze tegnap este. Az ünnepi estélyt a szellemes toasztlók egész özőne tette élénké és egyáltalán drágává, a mennyiben Jászai Mari, mint ünneplő 1 forintnyi illetéket vetett ki minden tősztra, nem környörltven azokon sem, a kik őt el-tették. A nagy művészón ily módon 25 forintot gyűjtött össze a Mátyás szobor-alap javára, a miből a tosztok számára is könnyen lehet következtetni.

— Mulatság. „A tordai zene-egylet“ saját pénzűre javára 1887 évi jul. hó 4-én, (kedvezőtlen idő jul. hó 11-én) A „Széchenyi-Ligetben“ sétahangvesenyyel egybekötött nyári táncvizsgát rendez.

— Új titkos tanácsos. A király gróf Teleki Sámuelnek a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— Biróságok vizsgálata. A debreczeni kir. ítélőtábla nagyérdemű tanácselnöke: Széll Farkas most tartja meg a szokásos évi vizsgálatot a zilahi kir. törvényszéknél. Az utjában a tanács elnök urat, ki már 3 nap óta időzik Zilahon — Holciváry Zoltán hajdu-násai kir. jársbíró kíséri. A vizsgálat idáig mindent rendben talált a királyi törvényszéknél.

— Szimon Anna tragédiájához. Julius 15-re van kitűzve — mint Szófiából táviratozzák — a Szimon Anna gyilkosa ügyében megtartandó végtárgyalás. Képzeltető, mily óriási érdeklődés mutatkozik a közönség körében a tárgyalás iránt a mely szenzáció dorgában ritkítja a párját. A meggyilkolt énekesnő atyja 60.000 frank kártérítést követel és azt már be is jelentette a filippopoli osztrák-magyar konzulnál, a ki viszont ezt tudomására hozta az illetékes biróságnak. Mivel azonban Bojseov kapitányuk nincsen

megyőző, azért a szerencsétlen atyának vajmi kevés kilátása van valami kártérítésre.

— A szíamí király Budapestén. Budapestről írják: Csulalongkorn szíamí király, tegnap délelőtt tízenegy óra után fogadta báró Bánffy Dezső miniszterelnököt, aki közel fél óránt át időzött nála. Tizenkét óra előtt azután kísérőivel sétakocsizásra indult, s több helyütt bevásárlásokat tett. A szálló előtt óriási publikum verődött össze, a melyet Beniczky rendőrfelügyelő számos diszruhás rendőrral alig tudott visszaszorítani. A közönség a királyt távozásakor lelkesen megéljenzte. mit az szívélyesen viszonzott. A kocsiásból a vendégek egy órákor tértek vissza a szállóba, s délután fél három órákor Alagra utaztak a lóversenyre, honnan délután 4 órákor indultak vissza a fővárosba. Este nyolcz órákor ebéd volt. Az ebédn a vendégek az ujonnan kapott szíamí rendjelekkel díszítve jelentek meg. E kitüntetések a következők: Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek adta a fehér elefántrendet, Perczel Dezső és Darányi Ignác miniszternek pedig a szíamí koronarend legfőbb osztályát, nemeskéri Kiss Pál államtitkárnak a koronarend második osztályát, Ludvig Gyula államvasuti elnök-igazgatónak, Rudnay Béla főkapitány-nak és Szalay Imre min. tanácsos nemzeti muzeumi igazgatónak a fehér elefánt rend harmadik osztályát, Lossneczy Mihály min. tanácsosnak és Patzolt József ezredesnek, (bábolnai parancsnok) a szíamí koronarend harmadik osztályát, Máltás Hugó rendőrtanácsosnak, Ibl Lajos várkapitány-nak, Darányi Béla főigazgató-nak és Deininger Imre koronauradalmi igazgató-nak az elefánt rend negyedik osztályát, Nick Ede (Kisbér) és Ferenczy Zsigmond (Bábolna) gazdasági igazgatóknak a koronarend negyedik osztályát, Dezső Gyula százados, kisbéri ménesintézet-i parancsnoknak és Kapczy Vilmos főszolgabíró-nak az elefánt rend ötödik osztályát.

— Pincézerek a borraival ellen. A borraival eltörölése már régóta foglalkoztatja a budapesti pincézereket. Megszégyenítőnek tartják, hogy ajándék-pénzeket fogadjanak el csak azért, hogy főnökeik, számítás a borraivalokra, csekély rendes fizetést adnak nekik. Svájcban és Amerikában ré-póta eltörölték már a borraivalokat. A pincézerek egy része megújította a mozgalmat. Tisztelettel fizetést akarnak s a borraivaló eltörölését. A mozgalom érdekében 5000 föl-hívezet bocsátottak szét. Vasárnap éjjel pedig gyűlést is tartanak, a melyen a tárgyat meg fogják vitatni.

MUVESZET.

— Czimbalom hangverseny. Erdekes hangverseny lesz ma este a New-York szálloda éttermében. Egy kedves és bájos kis leány, Fejér Irén, czimbalomművészón fogja bevezetni szép tehetséget, melylyel mindennél, a hol csak hallgatták, a legszebb elismerést és dícsőretet vívta ki a maga számára. A hangverseny fél 9 órákor fog kezdődni. Belépti díj nem lesz. Ajánljuk a bájos művészón a közönség szíves pártfogásába.

Kövári Kőlcsey-képe. Kövári Endre legújabb műve, Kőlcsey Ferencz életnagyságu mellképe, melyet Szilágymegye megrendelésére festett: igen szép és sikerült egy munka, mely méltó a teljes elismerésre. Tegnap lapunk egy barátjának a tudósításá szerint, megnézte a képet Huszár Ilona bárónő, és igen nagy, sőt teljes elismeréssel nyilkozott róla tudósítónk és a kép számos nézői előtt. A festőművészónak, mint itt a legilletéke-sebb bírálónak ez elismerése, dícsőretére válik Kövári-nak. Kivált ha elmondjuk azt is, hogy ő e képet, csak egy tenyérnyi kis képről alkotta meg, lényeges változtatásokkal és sok találatkénysággal (a félkezelet a ruházat alól kiemelve és a belé helyezett tekercsre a Hymnus kezdő sorait írva), mely alkotás nem könnyű munka általában sem, de kivált éppen Kőlcsey-nél kinek, alakjánál hiányzik a művészi hatás egyik legfőbb eszközeinek telerése, t. i. a szemnek, a lélek titkrének egyike, és így az alaknak egész kifejezését a felszembé kell koncentrálni a festőnek. Nem könnyű feladat tehát ezt, oly művészián kifejezni és jellemezni Kőlcseynek egész lényét, mint tette pl. Kossuth, remek nekrológ-jában, többek közt e szavakkal szólva Kőlcseyről:

A tisztai követek között egy férfiu állt, kinek halovány orcáján a tanulásban átvirrasztot éjjelek nyoma, s egyetlen szemében a haza minden bánata és szenvedése tükröződött vissza... a kinek mintegy a sir mélyéből jött szavai ellentétlenséggel, mely hatással jártak át a csontvelőket, mindörökre feledhetetlenül mindazoknak, kik ot valaha hallották...

Hát Kőlcseyt, ezt a Kőlcseyt reprodukálni, megalkotni, bizony nem kicsiny feladatot! Kivált a mai késő utódoknak, és a kellő mintának hiányában! Éppen ezért illeti a egy nagyobb elismerés mindazokat, kik ezt kellő sikerrel megteszik. És a milyen elismerés illeti Szilágymegyét azért, hogy valahára ő is lerőta a kegyelet adóját nagy szülöttével, a Hymnusnak lánglelkű költőjével, a Palatinusnak, a hazaszeretlet a legszebb könyvének írójával, és a nagy Weselényi-

nek szintoly nagy és nemes védőjével (hogy csak a legfőbbeket említsük röviden Kőlcsey széleskörű és mely hatása munkálkodásából): épp oly elismerés illeti Kövárit is e sikerült és érdemes munkájáért, mely bizonynyal méltán sorakozik a Kőlcsey nagy szellemére és szívének dicső emlékezetére alkotott festészeti, szobrászati és irodalmi művekhez, a melyekkel a nagy költőt és szónokot, a mintaszert hazafit és embert éppen közelebből ünneplte Magyarország, vagyis — fájdalom — inkább csak egyesek kegyelet — és hálá-ország, és nemes áldozatkészsége — az egész ország helyett, a mint ettől kiédmelt egy egész életnek nagy és maradandó munkájával...

Közönség köréből. *)

A székelyföldi iparmuzeum.

Maros-Vásárhely, jun. 27-én.

Az „Ellenzék“ idej 138. számában oly cizik jelent meg a „Székelyföldi iparmuzeum“-ról, a melyet czáfolhatatlanul nem hagyhatok. En, a ki a muzeumot gyakran felkeresem s az iránt meleg érdeklődéssel viseltetem, közelességemnek tartom a közönség tájékozása végett is elmondani az alábbiakat.

A muzeum „primitív felfogásra valló“ kertje egyike a leggondozottabb díszkerteknek városunkon, a melynek tervét Kis István székesfővárosi építész és műegyetemi m. tanár készítette; ugyanaz, a ki az épületet is tervezte és a muzeum öre az, a ki rövid 4 év alatt az épület körüli részt olyanná tudta változtatni, hogy nem éppen primitív izlésű családok is felkeresik és szívesen időznek a „Közönséges fajta“ virágok közt s az itt-ott szomorkodó (2) 300 drb. viruló fenyő, 500 drb. illatos hársfa s a glédába állított 120 drb. pompás róza között. Különböző ezek az ócsárolt rózsák csodálatosképen Munkácsy egyik jeles s most városunkban időző tanítványának annyira megnyerték tetszését, hogy azokat festővásznán is megörökíti, ugy, hogy az a finom izlésű kritikus majd az ősi tárlaton is gyönyörködhetik bennük.

Városunk közönsége soha sem talált gáncsolni valót a muzeumi kertben, sőt örömmel szemléli annak rohamos szépülését és fejlődését s azt hiszem 5—10 év múlva a közönség egyik legszebb üdülő helye lesz. Pedig mily kevés összeget fordítanak a fenntartására!

A muzeum egész évi fenntartása, ide értve a személyi és dologi kiadásokat is, 700 ftot tesz ki s ha ebből leszámíthatjuk a kényelmes existenciájú muzeumi őrt, továbbá a szolgáló évi fizetését vajmi csekély összeg maradhat az épület fenntartására és a kertgondozására, ugy, hogy ha a muzeum öre nem áldozna gyakran e célra a sajátjából, valóban lehetne olyan az épület környezete, mint a milyennek festi a czikkirő. Hogy az épület elhelyezése szerencsés volt-e vagy sem, arról hiába való most beszélni és legalább is különös azért is a szegény muzeum őrt okolni.

1893-ban nyílt meg a Muzeum s akkor a berendezés, a melyet László Gyula, a mostani öre a muzeumnak végezte, a szakemberek teljes elismerését vívta ki. De ennek az embernek más érdeme is van a Muzeum körül, mert ő volt az az, a ki 7 éven át a régi helyiségben, a Nagy Ferencz féle szinkörben, gondozta a gyűjteményeket s megőrizte azokat, daczára annak, hogy a szinkör fala bedült volt s az eső éveken át beesett a tárgyakra s mily neveléses javadalmazásért? Akkor ettől az embertől nem vontuk még meg az ügyszeretetet és szakértelmét, csak most, midőn a viszonyok némileg változtak.

Nagyon csodálkozom azon, hogy a czikkirő azon panaszkodik, hogy az épület csaknem mindig zárva van, s minden megnyitás csendben történik. Erre csak azt jegyezhetem meg, hogy a megnyitási hírlapokban és plakátokon — tudomásom szerint — mindig közhírre tetették s egyes nyitást az épület homlokzatán levő zászló jelez

Az pedig, hogy el volna zárva a közönség elől a muzeum, az nem áll, mert nemcsak vasárnap és csütörtökön tekinthetők meg a tárgyak, hanem bármikor is, ha elfárad a Muzeumhoz.

Igaz ugyan, hogy a muzeum-öre nincs mindig itthon, de azt nem is lehet oly díjazás mellett is kívánni, de ily esetben is az a „paraszti bamba“ szolgál mindenkinek rendelkezésére áll. Különböző ez a parasz ember nemcsak, hogy írni és olvasni is tud, hanem a falujabeli hitelszövetkezetnek pénztárnoka és könyvelője volt, továbbá vagyona is van, s a mi fő, talpig becsületes embernek ismerik. A muzeum öre pedig azt a kevés időt, a melyet távol től, a székelyföldi kitelepítésére fordítja, a mely ügynek kezdettől fogva egyik legbuzgóbb harczosa volt.

Továbbá a muzeumnak katalógusa és leltára is van s azokba bárki is betekinthez, a ki aziránt bárosak óhaját is kifejezi.

Ezeket voltam bátor a tek. szerkesztő ur engedelmével elmondani a nevezett cizikkre, mint egyik látogatója a Székelyföldi Iparmuzeumnak; arról azonban, hogy megfelelő mostani szervezetében a közszükségnek, most nem beszélek, de értesülésem szerint az államosítás iránt megtették a lépések s ha

*) E rovat alatti közleményekért a felelőség a beküldőt illeti. Szerk.

ez megtörténik a czikkirő kívánságai bizonyára teljesülni fognak a használhatóságra nézve.

Barabás Endre.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Országgyűlés.

Budapest, jul. 1.

A ház mai ülésén Apáthi a mentelmi bizottság előadója jelenti, hogy Tisza István ügyében a bizottság tagjai már két ízben nem jöttek össze, ezért indítványozza, hogy a házszabályok szerint állásukról lemondottaknak tekintessenek.

Szilági kérdi: kíván-e a ház intézkedni? (Kiáltások: nem! nem!) Az ügyben most tehát semmiféle intézkedés nem történik.

A cukoradóhoz Sággy szólott elsőnek és ellene beszélt, míg Chernel mellette szólott.

Ezután Kossuth Ferencz határozati javaslatot nyújtott be, melyben azt mondja, hogy miután Ausztria nem nyújt kellő garantiát, hogy a törvény ott is keresztül megy, tegye meg a kormány a lépéseket az önálló vámtérület létesítése érdekében és a premiumokra szánt összeget, fordítsa a magyar répatermelés emelésére.

Szünet után Horánszky Nándor nagy tetaszés mellett jellemezte a kormány eljárását, mely az absolutizmushoz közel áll.

Bánffy illetéktelen befolyása meg-látszik a kormány tagjainak működésén is.

Erre Lukács miniszter tiltakozik ez állítás ellen, mi az ellenzéken zajos ellenmondást provokál.

Horánszky ismételtén kijelenti, hogy állítása a miniszter ur tiltakozása daczára is igaz! (Viharos helyeslés bairól.)

Sziami király elutazása.

Budapest, jul. 1.

A sziami király tegnap este elutazott. A pályaudvarnál óriási néptömeg várta az uralkodót.

Az urak diszmagyarban voltak.

A király rendkívül gyönyörködött a diszruhákban. Ennél ragyogóbbat, mondá, eddig soha nem látott.

Szöktetés.

Antwerpen, jul. 1.

Feltűnést keltett egy grófi leány megszöktetése. A kisasszonyt egy szolga szöktette meg.

Apja revolverrel ment, a rendőrség assistálása mellett a szökevények után.

Felkutatta tartózkodási helyüket, leányát visszakeresztette, a szolgát pedig bezáratta.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Intelligens hölgyek figyelmébe!

Első fővárosi szabászati és varró tanintézetem augusztus 1-én nyitom meg

KOLOZSVÁRT,

hol csak is intelligens hölgyek részesülnek oktatásban.

A mire bővebb felvilágosítást nyerveketnek Voith Miklós ur, ugyszintén Tamásy Tamás és fia urak üzletben.

1—10.

B-né Amirás Mari.

A Vadász Kürt (Nagy-utca 5. sz.) és a **Nebáncs-virág**-hoz (Trancsintér 2. sz.) czimzett **sör és bor csarnok** f. év október 1-től több évre kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad: Kolozsvárt Bürger Albert sör nagyraktára Nagy-utca 28. Maros-Vásárhely pedig a serfözde.

520. (1—3)

a városi redoute bérbeadása iránt.

25-én tartott üléséből. **Albach Géza,**

521. (1-1)

VERESS,
kir. albiró.

457. (6—10)

légszszvilágítási vállalat.

az evad mjas no 19 eto. shapostan m. 1988. 8. 8.

Școala - BCU Cluj-Napoca